

ОСМО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
„АРСЕНИ КОСТЕНЦЕВ” – БЛАГОЕВГРАД

УТВЪРДИЛ:

Директор:

/Сергей Биров/

ПРОГРАМА
ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ
учебна 2022/2023 година

Програмата е приета на заседание на педагогическия съвет с протокол №12/07.09.2022 година, обсъдена с обществения съвет на училището – протокол №18/08.09.2022 година и утвърдена със заповед № РД 08 -2669/08.09.2022 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на ученици от училище е значим социален и икономически проблем. Той намалява възможностите за реализация, създава предпоставки за влошаване на качеството на живот и благосъстоянието на сегашното и на бъдещото поколение.

Справянето с проблема изисква добре координиран подход между всички заинтересовани страни и институции на национално, регионално, местно и училищно ниво. Подходът за разрешаване на проблема с ранното напускане на училище включва всички членове на училищната общност - директорите, педагогическите и непедагогическите екипи, учениците, родителите и семействата. Те се чувстват отговорни и имат активна роля за предотвратяване на ранното напускане от системата на образованието. Подходът налага също така засилено сътрудничество с широк диапазон от заинтересовани страни (образователни и социални услуги, младежки услуги, работници в сферата на грижите за приобщаване, психолози, медицински сестри, логопеди, местни власти, НПО, бизнеса, синдикатите, доброволци и др.) и общността като цяло.

Настоящата училищна програма за превенция на ранното напускане на училище е разработена на основание на член 263 ал.1 т.8 от ЗПУО, Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република България и Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепата на личностното развитие на децата и учениците, в съответствие със стратегията за развитие на Осмо СУ за периода 2020/21г. до 2024/25г. и спецификата в дейността на училището.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО

Осмо СУ „Арсени Костенцев“ е училище с 40 годишна история и традиции в обучението на ученици от различни етноси – българи, роми, турци и българо-мохамедани. Част от учениците, предимно от ромски произход, са от семейства, за които образованието стои в периферията на ценностната система. Невъзможността за пълноценно участие на децата със СОП в образователния процес също може да доведе до липса на интерес към ученето. Това определя важността от начертаване на мерки за

намаляване на преждевременно напусналите образователната система деца. Всяка учебна година в училището се разработват превантивни мерки за преодоляване ранното напускане на учениците от училището и риск - регистър на застрашените от отпадане от образователната система ученици. Но за ефективното прилагане на мерките е необходимо първо да се определят рисковите групи от ученици.

Причините за ранното напускане на учениците от училище са многообразни и не се проявяват изолирано. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

А. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят някои деца в условия, водещи до повишен риск от ранно им напускане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения децата са принудени да помагат на семействата си или остават без родителски контрол, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Част от родителите търсят работа в чужбина и не могат да осъществят контрол на образованието на децата си.

Б. Социални причини

Това са родителска незаинтересованост, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите. Социалните причини имат и ясно изразен етнически профил и са преобладаващи при ранното напускане на училище.

В. Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и слаба мотивация на учениците, липса на специализирани учебници за учениците със СОП.

Г. Институционални причини

Като такива могат да се посочат недостатъчно координираният подход между различните институции на национално ниво, служби, училища и детски градини на местно ниво. неефективно прилагане на Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република

България и Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепата на личностното развитие на децата и учениците.

Д. Здравословен статус на учениците

Учениците със сериозни здравословни проблеми често отсъстват от учебните занятия, което води до затруднения при усвояването на учебното съдържание. Преодоляването на тези трудности е сериозно предизвикателството както за учениците, така и за педагогическите специалисти.

Е. Етнокултурни

Към етнокултурните причини се отнасят:

- отсъствие на познавателна мотивация сред част от децата от ромската общност;
- отсъствие на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им;
- ниска степен на готовност за училище на деца от тази общност;
- дефицит на комуникативна компетентност сред такива деца и др.

Силни страни за реализиране на програмата:

- Квалифицирани учители;
- Интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ;
- Извънкласни дейности;
- Възможности за изява;
- Създаване на приятелска среда;
- Добра материална база;
- Работа по проекти, в т.ч. включване на ученици в групи за обучителни затруднения;
- Осигурени безплатни закуски, плодове и мляко за учениците в I –IV клас;
- Безплатни учебници I – VII клас;
- Извършване на дейности по превенция на отпадането от обучение в съответствие с разпоредбите на Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република България и Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепата на личностното развитие на децата и учениците.

Заплахи за осъществяване на програмата:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- Липса на ефективни санкции за родителите;
- Нисък жизнен стандарт на част от населението;
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца;
- Негативно влияние на приятелската среда, негативно влияние на "улицата“;
- Миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето.

В края на учебната 2019/2020 се появи нова заплаха за осъществяване на програмата – въвеждането на обучението от разстояние в електронна среда поради пандемията от COVID-19, която занижи контрола от страна на родителите над децата си при осъществяване на обучението от разстояние. През учебната 2022/23 година тази заплаха е все още актуална, макар и в далеч по слаба степен в сравнение с предходните две години, за уязвимите групи от ученици.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ПРЕЗ 2022- 2023 УЧЕБНА ГОДИНА

Програмата за превенция на ранното напускане на училище в Осмо СУ „Арсени Костенцев“ е разработена в съответствие с Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република България и Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряването на подкрепата на личностното развитие на децата и учениците и разпоредбите Наредба за приобщаващото образование – ДВ. бр.86/27.10.2017 година.

Обща цел:

Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище, вкл. и в случаите при осъществяване на обучение от разстояние в електронна среда.

Подцели:

- Изграждане на мотивация за посещение на учениците в Осмо СУ и участие в живота на училищната общност

Индикатор за постигане – намаляване на неизвинените и извинените отсъствия

- Създаване на положителни нагласи към учебния процес в случаите на обучение от разстояние в електронна среда

Индикатор за постигане – повишаване на успеха на застрашените от ранно напускане на училище ученици.

IV. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Целевата група са учениците от I до VII клас, които са застрашени от ранно напускане по различни причини, за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа. В тази група се включват и децата, които не участват активно или отказват да участват поради пандемията от COVID – 19 обучение от разстояние в електронна среда.

V. МЕРКИ (ДЕЙНОСТИ) ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Дейности	Срокове за изпълнение	Отговорник
Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от ранно напускане.	постоянен	Класни ръководители, педагогически съветник, ресурсен учител
Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отписване от училище ученици	постоянен	Класни ръководители, учители по предмети, педагогически съветник
Анализ на постиженията на застрашените от отписване от училище ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от	постоянен	Училищното ръководство, учителите по предмети

страна на учителите и училищното ръководство.		
Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети в часовете за консултации по предварително утвърден график, предоставящи възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от ранно отписване ученици.	постоянен	Ресурсен учител, учители по предмети, педагогически съветник
Включване на застрашените от отписване ученици в извънкласни и извънучилищни дейности, задължително участие в подходящи групи за допълнително обучение.	постоянен	Класни ръководители, педагогически съветник
Определяне на педагогическия съветник на Осмо СУ за постоянен представител в екипа на район №4 на Община Благоевград за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на деца в задължителна училищна възраст.	до началото на учебната година	Директор
Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби и застрашени от отпадане от образователната система	градски, междуучилищни и училищни прояви	Ресурсен учител, педагогически съветник
Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.	по преценка на класния ръководител	Педагогически съветник, класни ръководители

Организиране на кампании, обхващащи в подходящи дейности ученици и техните родители и настойници	по преценка на училищно ръководство и класния ръководител	Класни ръководители, училищно ръководство
Работа на класните ръководители за превенция на отписване на учениците от училище.	постоянен	Класни ръководители
Провеждане на родителски срещи и индивидуални срещи с родителите на ученици, застрашени от отписване от обучение. Организиране на периодични лекции за родителите или включването им в курсове по темата за кариерното развитие на тяхното дете.	началото и края на всеки учебен срок	Класни ръководители, училищно ръководство
Индивидуална работа с ученици, застрашени от отписване и дейности на ръководството на училището в изпълнение на Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република България и Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепата на личностното развитие на децата и учениците.	постоянен	Педагогически съветник, класни ръководители, училищно ръководство
Изготвяне на планове за работа на педагогическия съветник в училището във	в началото на учебната година	Педагогически съветник, ресурсен учител

връзка с темата за превенция на отписване на учениците от училище/допълнителна работа с ученици с проблемно поведение; осъществяване на консултации на ученици и родители/.		
Организиране и координиране на здравословна и безопасна училищна среда чрез взаимодействие с други институции в училищната система и извън нея- Държавна агенция за закрила на детето, ЦЛТРДБ, Спортни клубове в града, Център за кариерно развитие и др.	постоянен	Ресурсен учител, педагогически съветник
Дейности, свързани с обгрижването на учениците- осигуряване на закуски, плодове, мляко, учебници, включване в полезни и разнообразни активности и изяви.	постоянен	Класни ръководители, училищно ръководство, учители на ЦДО
Ролята на обществения съвет и училищното настоятелство - ключов елемент в подхода за превенция на отписването на децата от училище.	постоянен	Училищно настоятелство, обществен съвет, класни ръководители, училищно ръководство
Участие на училището в други проекти и програми, свързани с превенция на отписване от училище.	постоянен	Училищно ръководство, класни ръководители, педагогически съветник
Обучаване на учителите в мотивационни умения- квалификация във връзка с темата на превенция на	по преценка на училищното ръководство	Училищно ръководство

отписване от училище.		
Осъществена контролна дейност на директора /заместник-директора във връзка с училищните дейности по прилагане на Постановление №100/08.06.2018 година на МС на Република България	постоянен	Училищно ръководство
Дейности по осъществяване на гражданско и здравно образование в часа на класа чрез беседи, срещи, интерактивни подходи и др.	постоянен	Класни ръководители, медицинска сестра, педагогически съветник, учители по предмети
Екипна работа на класни ръководители, учители по предмети и учители на ЦДО.	постоянен	Класни ръководители, учители по предмети, учители на ГЦОУД
Активизиране на ученическото самоуправление.	постоянен	Педагогически съветник, класни ръководители, ученически съвети
Включване на учениците в проекти на училището, целящи допълнително обучение на учениците.	постоянен	Училищно ръководство, класни ръководители, ученически съвети
Осигуряване условия за приобщаващо образование на учениците със СОП.	постоянен	Класни ръководители, ресурсен учител, логопед
Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците и тяхното емоционално състояние, както и при неефективност или неучастие на децата им в обучението от разстояние в електронна среда	постоянен	Класни ръководители, училищно ръководство, педагогически съветник
Предприемане на незабавни дейности за уведомяване и	по преценка на класния	Училищно ръководство, класни ръководители,

търсене на съдействие от екипа в район №4 за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст за тези ученици, които отсъстват от училище и са застрашени от отпадане от обучение	ръководител и училищното ръководство	педагогически съветник
Ежемесечно отразяване в електронната информационна система на МОН на ученици, допуснали 5 и повече неизвинени отсъствия.	всеки месец	Класни ръководители, училищно ръководство
Организиране на извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси - спортни турнири, празници и др.	постоянен	Учители по предмети, училищно ръководство,
Осигуряване на достъп до спортната база на училището, до компютърните и специализирани кабинети.	постоянен	Училищно ръководство, учители по предмети, класни ръководители
Включването на родителите на застрашените от огписване от училище ученици в училищни мероприятия.	постоянен	Училищно настоятелство, педагогически съветник, класни ръководители
Планиране на теми, свързани с превенцията на ранно напускане /отписване/ на ученици от училище в плановете на класните ръководители за часа на	в началото на учебната година	Класни ръководители

класа.		
Проверка на електронните дневници на паралелките за системна регистрация на отсъствията и оценките на учениците, както и своевременно уведомяване на родителите за неучастие в учебния процес на децата им при въведено обучение от разстояние в електронна среда.	постоянен	Училищното ръководство, класни ръководители
Активно участие на децата в дейностите в групите на ЦДО и часа на класа и обогатяване с нови знания и отношение към различните.	постоянен	Класни ръководители, учители на ЦДО
Стимулиране на повишена активност на децата за участие в образователните процеси и толерантност във взаимоотношенията.	постоянен	Училищно ръководство, педагогически съветник, класни ръководители, учители
Работа с ученици, застрашени от отписване от училище, във връзка с явяването им на НВО.	постоянен	Класни ръководители, ресурсен учител, учители